

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 4 juli 1940
God. XI • Broj 27

NE SAMO NOV, nego i bolji socijalni i ekonomski poredak!

Kako god današnji rat svršio, on će doneti sobom velike socijalne, ekonomske i kulturne preobražaje, na kojima će se pokušati zidanje solidnijeg i trajnijeg mira, ne samo među državama i narodima, nego i među staležima. Nisu samo politički razlozi doveli do krvavog sukoba, nego i razlozi socijalne, ekonomske i moralne prirode, koji su, doduše indirektno, ali ipak presudno uticali na stvaranje atmosfere nezadovoljstva i nesigurnosti, nepoverenja i mržnje, u kojima je bilo moguće naći teren za pripremu današnjeg rata.

Mnogi te preobražaje nazivaju stvaranjem „novog sveta“, ali novo ne znači uvek i dobro! I g. 1918 se je čitavo čovečanstvo uljuljkivalo u san o „novom svetu“, za koga se mislilo da će biti, ne samo bolji i pravedniji, nego da će u osnovi onemogućiti sve velike ratove, — pa ipak se dogodilo obratno! Dok jedni krive za to demokratiju, a drugi totalitarne režime, sigurno je da demokratija, kao načelo jednakopravnosti i slobode, ne može ni po čem da bude kriva za sukobe, koji idu za uništavanjem tih odlika; — jednako kao što ni protivni sistemi, ma šta im bio cilj, ne bi mogli, sami od sebe, da navedu svet na krvoproliće, i na strašne pojave moralnog upada koje se tom prilikom ispoljuju, da nije bilo nešto nezdravo u samoj društvenoj strukturi, koja je vladala u svetu. A to nezdravo, po našem mišljenju, leži u tome, što se pod firmom demokratije, širokim slojevima PRUŽILA SAMO JEDNOSTRANA SLOBODA izživljavanja svih mogućih nagona i rušenja svih autoriteta, dok im se UPORNO USKRAĆIVALA JEDNAKOPRAVNOST u materijalnim dobrima i u socijalnom položaju, pa prema tome i u stepenu kulture i civilizacije. Tome su se protivili oni, koje nije naravno ništa koštalo da daju slobodu glasanja, samo da ne moraju da otkinu od gomilanja profita; — dok su protivni sistemi prešli u drugu krajnost, pristajući, makar i samo u načelu, na totalitarnu jednakost svih i svakoga, ali ne u slobodi, pa ni u blagostanju; već u bezuslovnom pokoravanju jednoj volji, i u blagostanju, koje tek treba oduzeti od drugih.

Da novi svet bude zaista bolji, trebalo bi u jednakoj meri OSIGURATI I JEDNAKOPRAVNOST I SLOBODU; a da ta jednakopravnost ipak ne znači niveliranje svega, niti da ta sloboda predstavlja anarhiju i rušenje svakog autoriteta. Mi smo na ovom mestu već nekoliko puta kazali, da demokratija treba u prvom redu da znači SOLIDARNOST ČITAVOG NARODA, tako da svi staleži, a naročito najmnogobrojniji, u interesu i napretku državne celine, nađu i interes za sebe! To nije anarhistički liberalizam, ali nije ni totalitaristička mehanizacija.

Nema sumnje, da ni mi svoj ekonomski i socijalni život ne možemo, kao neko usamljeno ostrvo, odvojiti od socijalne i ekonomske strukture ostalog sveta, a pogotovo velikih nacija. Ali je isto tako tačno, da naši zasebni uslovi i naš urođeni demokratski osećaj, koji je uvek umeo da poštuje istinski autoritet, i da oseti potrebe celine, treba da se uzmu u obzir pri reformama, kojima je nužno pristupiti, u cilju unutrašnjeg ekonomskog, socijalnog i političkog srednjanja. To utoliko pre, što razborit domaćin, sam od sebe izvodi promene, koje se pokazuju kao neminovne, ne čekajući da ga na to prisile prilike, ili neko tuđ.

Pri tom treba naravno raditi ne gubeći vremena, ali i bez diletantskih improvizacija, koje su plod psihoze. PROBLEME TREBA UOČITI U SVOJ NJIHOVOJ SLOŽENOSTI I CELINI, pa ih rešavati u međusobnoj povezanosti i u cilju što veće probitačnosti za celinu i za što veći broj grupa i pojedinaca; kao i OBZIROM NA KRAJNE REZULTATE, A NE NA PROLAZNE EFEKTE. Treba paziti, da se pravda, na brzu ruku učinjena jednima, ne izrodi u još grdiju nepravdu drugima, pa možda i mnogobrojnijima. Seljaštvo i radništvo, kao najbrojniji naši staleži, treba da stoje u prvom planu tih reformi, ali je nesumnjivo, da se i to dade postići bez bitnog oštećenja opravdanih interesa

Јубилеј Краљевих речи соколству

На Видовдан ове године навршило се 10 година од Првог великог свесоколског слета Савеза Сокола К. Ј., који је одржан у Београду, а на коме су у великом броју узели учешћа братски чехословачки Соколи, затим руски Соколи, лужичко српски Соколи и већа делегација пољског соколства.

Том приликом је, баш на Видовдан, на великој јавној вежби, која је одржана после подне, Блаженопочивши Витешки Краљ Александар Ујединитељ предао југословенском соколству заставу, и упутио му историјски говор, са речима вечитог аманета, које никаква сила неће избрисати из срцаца југословенског соколства:

„Соколи, од колевке до гроба дужни сте служити само Југославији и југословенској мисли. Њене су ваше мишице и њена су ваша срца; њене су ваше радости и идеали, и њене имају да буду ваше тежње и сва ваша прегнућа. То траже од вас ваше соколске традиције и то је опорука оних, који су пали за величину отаџбине, — то вам је мој краљевски поздрав!“

Iz Uredništva

Kao i svake godine, tako će i ove, kroz dva letnja meseca, juli i avgust, „SOKOLSKI GLASNIK“ IZLAZITI NA 6 STRANA, umesto na 8, kao što izlazi redovito. Molimo naše čitaoce i pretplatnike, da to uvažele!

Sutrašnje sokolsko špartanstvo

Sokolska ideja pokrenula je živom snagom sokolsku delotvornost ka vrhovnom cilju: zdravlju.

Kamo sreće, da se zdravlje, kao sokolski ideal ili sokolska stvarnost, može postići i održavati telovežbom. Kad „zdravlje“ ne bi opšte pojmovno bila sinteza svih normalnih, to jest zdravih, zapravo od spoljnih, kvarljivih uticaja zaštićenih funkcija čovekovog organizma, čovekovog psihičkog i intelektualnog bića, i kad ono ne bi bilo uslovljavano rešenjima čitavoga niza pitanja individualnog i kolektivnog značaja, onda bi telovežba bila dovoljna, da održava zdravu svežinu individualnog organizma, a telovežbeni sistem, zasnovan na sokolskoj disciplini i protkan duhom sokolske ideologije, bio bi dovoljan da održava kolektivno fizičko zdravlje nacije.

Kad bi telovežba mogla domestiti sve druge fiziološke i duhovne potrebe čovekove, sokolska misija bi bila sasvim jednostavna, jer bi već i onako postojao raj na zemlji, u kome nije potrebna briga za opstanak i taj opstanak ne bi bio uslovljen čitavim sistemom teških napora koji se zove: borba.

Ali prazan stomak, nezadovoljna duša, nespokojan mir, bolest karakter, izopačen moral, nezdravi kolektivni socijalni i kulturni uslovi za individualan život, pored sve telovežbe ne daju zdravlja. Zato naše savremeno sokolsko špartanstvo, a naročito naše sutrašnje, ima mnogo zadataka, čija izvršenja daju tek preduslove telovežbi, za njen blagotvoran kulturno-fizički cilj.

I staro, klasično špartanstvo, kad je poniklo kao ideja u glavi njegovog kreatora, imalo je za cilj: Špartu. Dakle, kolektivno dobro u ome se nalaze blagodati individualnih opstanaka. A Šparta, kao kolektivan pojam života, treba da počiva na čvrstoj podršci i zaštiti špartanskih mišića, koje zdrav špartanski duh ujedinjuje u zajedničkom pregnuću snage. Još tada se osećala prirodna pojava ukrštavanja individualne i kolektivne uzajamnosti i taj reciprocitet bio je glavni motiv klasičnog špartanstva. Nije se moglo održati samo olimpijsko negovanje tela, a da se kroz gimnaziume nije povelu računa o uzgoju duhovne snage špartančeve.

Sokolska ideja iskrsla je također pred problemom: kakva država? Prvi sokolski elan izveo je mase crvenih košulja na vežbališta, da u ritmu i po izvesnim estetskim pravilima, u vidu igre i distrakcije, afirmira snagu mišića, ali na svome ideološkom i praktičnom putu, sokolska ideologija nailazi na čitav niz drugih preduslova progressa, koji dadoše svu današnju širinu i zamašnost sokolskoj delatnosti.

A sutra? Šta iznosi pred sokolstvo još dovoljno nepoznato ili barem neiskuseno sutra? Gledajući sokolski progres iz sutrašnje perspektive, ne znamo ili je preče početi rešavanje problema od pojedinca, ili od zajednice. Ako od pojedinca, onda valja uzeti sve njegove savremene nedostatke, koji se uključuju pod pojam problema zdravlja, kao objekta sokolske misije. Tu moraju doći u obzir sve životne potrebe pojedinca, čije podmirenje daje uslov za zdravlje. Tu dolazi u pitanje i ishrana i stanovanje i odevanje i oplemenjivanje duševnih osobina, vaspitanje, proširenje duhovnog horizonta, sve to ravnomerno, sa telovežbom u prvi plan. A rešiti sve te probleme nemoguće je bez kolektivnih sredstava, koje može pribaviti samo dobra i savremena državna organizacija.

Kako god rešavali sutrašnje probleme sokolstva, induktivnim ili deduktivnim putem, iskrsla pred nama u svakom slučaju sva širina celishodnosti sokolske ideje, kako u pogledu izgrađivanja špartanske i ničeojske indi-

drugih staleža, koji imaju takođe svoje važno mesto u narodnoj zajednici.

Mi smo već u više navrata naglasili, da imućni slojevi treba sasvim da prekinu sa bezobzirnim profiterstvom, koje je i asocijalno i demoralizatorno; te da za napredak i za odbranu zajednice treba da dadu najviše, jer najviše imaju i da štite. A najenergičnije smo ustali protiv korupcije, koju to profiterstvo unosi, oštećujući time i državu i njene najbrojnije staleže, seljaštvo, radništvo, malo zanatstvo, malu trgovinu, niže činovništvo itd. To podvlačimo i danas. Sokolstvo je organizacija širokih slojeva i zasniva se, i kao i sva naša državna zajednica, na malom čoveku. Tog malog čoveka treba učiniti zadovoljnim, pa će se već time stvoriti najsolidnija baza za nacionalnu i državnu sigurnost i blagostanje. Sokolstvo je, već po svom postanku, organizacija solidarnosti i bratstva, pa u tom opštem, ekonomskom, socijalnom i duhovnom bratstvu, U TOJ ORGANIZOVANOJ SOLIDARNOSTI ČITAVOG NARODA, VIDI SIGURNOST I SREĆNU BUDUĆNOST I ZA SVOJU DRAGU JUGOSLOVENSKU OTADŽBINU!

vidualnosti, tako i u pogledu izgrađivanja modernog društva, koje bi trebalo da obezbedi srećniji i svrsishodniji sutrašnji život. Zato sokolstvo mora proširivati svoju ideologiju i izvan svog pra-principa: zdrav duh u zdgravom telu, i, ne zane-marujući telovežbu, dakle na proširenim temeljima starog, jučerašnjeg sokolskog sistema, treba da izgradi nov sutrašnji princip: duhovno i telesno zdravi pojedinci = dobra država: — a zdrava država = srećni pojedinci!

U okviru tog sutrašnjeg sokolskog principa sokolska delatnost treba da iznese u prvi plan probleme, pored telovežbe, i sve ostalo što je u vezi sa prosvetnom, privrednom i socijalnom kulturom. Svoj stari individualistički metod mora da zameni kolektivističkim, jer ovaj u današnjim vremenima tempa, olakšava i ubrzava uspeh. Znaajući, čemu je u najjednostavnijim linijama namenjeno špartanstvo i, iskusi-šivši u savremenim svetskim događajima u čemu leži uspeh, sokolstvo kao najzdraviji i najmoćniji instrument, izgrađen na novim principima, treba da posluži državu i da snagom koja izvire izravno iz osećanja naroda, posluži izvršenju njene misije, pa ma koji metod i unutrašnji sistem budu nametale savremene prilike.

Ako se naš nacionalni problem posmatra iz sutrašnje perspektive, uočićemo činjenicu, da savremenim sokolskim ideolozima današnje vreme nameće dužnost stvaranja sutrašnjeg sokolskog programa, iz koga bi proisticala orijentacija u duhu vremena. Pored telovežbe, koja omogućuje kulturu tela, naravno prvenstveno nahanranjenog, mogu se sutra zamisliti i sokolske duhovne vežbe, koje će jačati karaktere i volje, koje će izneti nove etičke maksime, na kojima će počivati budući opstanak. Isto tako mogu se zamisliti sokolske socijalne vežbe, koje će omogućivati stvaranje

boljih odnosa među ljudima i zajednicama i koje će davati vidljive i realnije rezultate ljudskih napora u izgrađivanju blagostanja i kulture. Rad, i u radu radost, to je sutrašnje geslo. Rad, i za rad upotrebljena najmodernija tehnička sredstva, to je nov metod stvaralaštva. Popt masovnih telovežbi, koje deluju ritmom i lepotom linije i mase, budući sokolski rad, lepotom i ritmom zajedničkog napora delovaće i etički i estetski! Sutra se može zamisliti sokolski radni javni čas i sokolski radni sle-tovi na nekom besputnom terenu, kroz koji bi morale teći nacionalne komunikacije; na nekoj baruštini koja se može pretvoriti u plodno polje i na kojoj se posle jednog složnog sokolskog napora može zazeleniti kultura; na nekom zdcencu ili kakvoj građevini, mostu, brani, domu kulture itd, — kako uz sokolsku pesmu, praćenu ritmom ašova i kram-pova, iza kojih se ne vide ruke sa socijalnim razlikama, iza kojih se vide samo sokolske mišice, koje stvaraju, koje i mrtvu prirodu mogu da pretvore u kulturu, bez koristi i bez slave!

To je duh našeg sutrašnjeg sokolskog špartanstva, koji neminovno nailazi i čiji huk već osećamo i čujemo. On je već uzburkao naša osećanja, on je već pokrenuo našu volju, on je već uticao na našu gotovost da se manemo lagodnog življenja, predratnog murdarluka, lakog življenja, lakog zaradivanja, nekorisnog traćenja vremena, ali tom našem životu pokretu u duši ne ume-mo da dademo izliva! Tom sutrašnjem sokolskom pokretu ne umemo još da dademo oblik i realizaciju. A taj sokolski pokret sutrašnjice, uvereni smo, poneće istinski nacionalni progres mnogo bržim tempom ka sveopštem zadovoljstvu, ka sveopštem zdravlju, i telesnom i moralnom i kulturnom i socijalnom zdravlju.

Mustafa A. Mulalić

Видовдан су прославили Соколи И резервни официри иду на Кајмакчалан

И овогодишњи Видовдан прославлен је у читавој земљи, како одговара тешким и судбоносним временима у којима се читав свет налази, — без икаквих бучних свечаности и нарочитих парада, али са утолико дубљим осећајем да је једино дух видовданске етике и косовске жртве у стању да нам даде снаге, да бисмо ова тешка времена пребродили и своју независност и благостање осигурали.

У Београду је, у дворском храму на Дедињу, одржано богослужење, коме су присуствовали Њ. В. Краљ Петар II, те Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле и кнегиња Олга. У Саборној цркви одржан је помен косовским мученицима, којом приликом је Њ. Св. Патријарх Гаврило одржао говор о значењу Видовдана. Помену су присуствовали готово сви чланови владе, са претседником, г. Драгишом Цветковићем, на челу. Помен је одржан и у католичкој цркви у Београду, и у свим осталим богомољама. Исто тако су одржани помени у осталим варошима Југославије, као н.пр. у Загребу, Скопљу, Сарајеву, Новом Саду, Нишу, Сплиту итд. Нарочито свечано је био прославлен Видовдан у Љубљани.

У свим тим манифестацијама узело је, међу првима, учешћа југословенско соколство, које је у свим својим јединицама и жупама приредило засебне соколске прославе Видовдана. Одржани су при том многи патриотски говори и свуда је одана најдубља почаст косовским јунацима, као и свима жртвама које су пале у борби за слободу и независност Југославије. Том приликом је свуда истакнуто, да соколство непоколебљиво иде стопама косовских традиција и да ће све силе уложити да и у данашњем тренутку читав наш народ буде спреман да све жртвује, пре него ли поклекне у чувању своје чести, своје целокупности и своје слободе.

„DA VIDIMO SVI, DA NISMO KRVNICI JEDAN DRUGOME, VEĆ PRAVA BRAĆA!“

Приликом прославе Видовдана, у цркви Lazarici, na dalmatinskom Kosovu održao je govor šibenski episkop Irinej Đorđević. On je u glavnom rekao:

„Svi Srbi i svi pravi Jugoslaveni danas slave 551 obljetnicu Vidovdana. U znaku molitvenog pitanja kneza Lazara: „Mili Bože što ću i kako ću?“ stoji sve veliko, dostojno i svijetlo, svaki važnji čas u cijeloj našoj historiji, sve do danas. A zar danas, kad možemo sagledati silu božju u našem narodnom životu i slavu Kosova, zar ne ćemo nastaviti u tome znaku? Gle, braćo, kako prodoše više od 20 godina od ostvarenja našeg vjekovnog sna, narodnog oslobođenja i ujedinjenja, a Jugoslavija i Jugoslaveni još nisu prebrodili unutrašnja iskušenja, braća se nisu još dovoljno zbratimila, niti svoje odnose pod zajedničkim krovom uskladila. Još je mnogo među nama, i stvarnih i umjetnih i istinskih i lažnih sporova, pregonjenja i uzajamnih optuživanja. Sve smo radili, a jedno i najglavnije zaboravili, da se sjetimo, tko smo i čiji smo porod duhom i krvi. Zato nismo uvijek znali, kuda ćemo i kako ćemo. BOŽE MILI, TI MI KAZI, KAKO ĆU SVOM PRAVOM BRATU BITI PRAVI BRAT, PA SA NJIME BRATSKO ODOSE BRATSKI O-SNOVATI I ZAUVIJEK UČVRSTITI. Ti dokaži svakom mom bratu, da mu ja nisam krvnik, otvori puteve i daruj načine, zato oplodi bratstvo slobodnih Jugoslavena češću, slogom, napretkom i zahvalnošću prema Tebi i svima zaslužnima, da bi proplevala naša lilepa i krvavo stečena i iz groba iskrsja zajednička otadžbina, na zadovoljstvo sve njene djece i na slavu imena Tvoga. A bude li našu zemlju zahvatila ova savremena svjetska oluja, dode li opet do odlučnog časa i teških dana, mi imamo put svoj i znamo, kako se prave sudbonosne odluke: Sveti Lazar nam je sve to kazao i u amanet ostavio.“

Средишња управа Удружења реервних официра и ратника Краљевине Југославије, у заједници са својим пододбором у Битољу, одлучила је такође, да се придружи великом ходочашћу на Кајмакчалану, чији домаћин је ове године Савез Сокола Краљевине Југославије, па, у вези са великим ходочашћем Сокола и заједно са њиме, приређује такође ходочашће својих чланова на Кајмакчалан, 12 јула ове године.

ODLAZAK BR. J. RYŠLAVY

Bivši zamjenik starešine Sokolske župe Zgreb, brat Josip Ryšlavy, koji je nedavno bio premješten od Higijenskog zavoda u Zagrebu, Banskog vlasti Banovine Hrvatske, pre nekoliko dana je imenovan šefom administrativno-računskog oteka kod Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu, uz prethodno razrešenje dužnosti kod Banske vlasti. Tim povodom Izvršni odbor Sokolske župe Zgreb, na sjednici održanoj 26 o. m., na najsrdačniji se način oprostio od svoga dragog saradnika. Starešina Dr. Oton Gavrančić, u poduljem je govoru istaknuo dosljedni, neumorni i žilavi rad Ryšlavyjev, kojim je mnogo zadužio, ne samo sokolsku župu, nego i Sokolsko društvo Zagreb 3, kojemu je kroz niz godina bio vrednim starešinom, te će njegovim odlaskom nastati u obim organizacijama vrlo osjetljiva praznina. Zaželio mu je svako dobro na novom odličnom položaju i zamolio ga, da i u prestonici nastavi svojim neumornim i uspješnim sokolskim radom. Riječima dra Gavrančića, priključio se srdačnom izjavom simpatija također, slučajno prisutni starešina Sokolske župe Karlovac prof. Marko Sablić, dok je župski tajnik, Viktor Heumer, zamolio potstarešinu Ryšlavy-a, da isporuči svojoj poštovanoj porodici iskrene pozdrave svih članova župske uprave. Duboko ganut zahvalio se brat Ryšlavy svim govornicima na iskazanoj pažnji i obećao da će kao član savezne uprave, kako u Sokolskom Savezu, tako i u društvu, kojemu će u Beogradu pripadati, uložiti sve svoje sile za dalji napredak i procvat sokolstva.

Поезија сеоских сокола која одише оптимизмом и радом

Отсек за рад на селу жупе Скопље покренуо је живу акцију за прикупљање умотворина сељака сокола. У ту сврху Отсек ће приредити и једну академију сељака-сокола, на којој ће наша браћа са села читати своје радове.

Сељаци су почели да пишу! Сељаци-соколи из Јужне Србије! Скоро су оставили рало и мотику, заборавили на одгајивање пилића, на пример, и — почели да пишу! Да, сељаци из Јужне Србије пишу романе, приповетке, песме...

Богдан Каришик, двадесетпето годишњи домаћин, муж и отац двоје деце, пише у рано пролеће песму о раду и каже:

„Сад нам јутро рано сване,
Иза брега сунце гране;
По ливадам роса пада,
Из торова блеје стада:
Свако своју песму пева,
Свак о својој срећи снева!“

Брат Богдан је насељеник, управо насељеничко дете. Овде су га донели још кад је био тако мален и немоћан да се одупре о своје ноге. Имање његовог оца је врло лоше и земља је слаба и неплодна. Рад голем за малу породицу. Но, у њега је хрцеговачки мукотрпан дух, ведрина душе и ширина погледа и мисли. Уосталом, он боље време није ни запамтио, те му се мили сваки рад, на Косову Пољу. Са пуно наде у корисност свога рада он позива суседа:

„Хајде, брате, де се спреми
Па на њиву дођи к мени,
Заједнички да радимо...“

„Киша паде и снег оде,
За орања ето згоде!
Сад сељаци рано ране
Свак на раду да осване.“

То је песма рада, песма пролећа.

Сељак из села Дољана, код Штипа, Ристо Стојковић, пише

лепу песму у слободном стиху, о соколству, на пример, и каже:

„Свуд око нас душманска сила ври.

Зебемо ли? Не, јер на окупу смо сви

Спремни да замахнемо јако и чило
За наше јединство и соколство мило.“

Тако пева сељак Јужне Србије, сељак са пречишћеним појмовима и погледима на национална питања, сељак исправно соколски васпитан.

Једна млада сестра са Косова, иначе жена и мајка, која не воли да јој спомињемо име, штампа у „Соколу из Елеза“ (лист соколске чете Елез) песму о соколици:

„Пита мајка своју кћерку милу
Једно јутро кад огрија сунце:
„Мила кћери, соколице моја,
Што те питам право да ми кажеш:
Реци мени што устајеш рано,
Дворе чистиш и воде доносиш,
Лице мијеш, своје косе редиш,
Ватру ложиш, свима јело спремаш,
Реци, кћери, ко те томе учи?“
Одговара кћерка соколица:

„Мила мајко, за све што ме питаш,

Само једно могу да ти кажем:
Откада сам соколица млада
Све у кући друкчије изгледа,
Јер ја волим сваки рад обавит'
И тако ти у свему олакшат' —
Зато сам ти соколица мила.“

Други сељак из Дољана, Томаш Ђукановић, ватрени је соко и он поручује својој браћи из села Елеза овако:

„Закликтали соколови
Из Дољана села маленога,
Танко кликчу, јасно дозивају
Од Елеза браћу дозивају...“

А млади братић Богдана Каришика, Чедомир, пева:

„Покликнуо соко тица сива
С врха Шаре, испод Љуботина,
Како кличке поврх села виче
У соколце младе Херцеговце:
Поскочите на ноге лагане
Да бадава не губимо дане,
Да би сложено прионули раду,
Те да снагу покажемо граду,
Који на нас слабо и погледа...“

У време кад је ово певао, Чедо је имао свега 16 година. И још онда је осетио оно што не

ваља у односима села и града. То је такође песма рада, песма скривеног револта према индивидуалности града, песма наде у боље и поуздања у снагу својих мишица...

Свршени економ, брат Милош Чалија, из села Раке, качанички срез, преврће своју неплодну ораницу и пева са пуно наде у будућност:

„У данашњој несрећи и моди
Једно добро ипак нам се роди,
То је, браћо, драго нам соколство,

Понос велик и велика дика,
Љубав наша, радост превелика.
Зато, браћо, хајд'мо у соколе
Како бисмо затурили боле
И све бриге које нас притишћу
Радећ', браћо, радо на свом пољу.

На све стране ложицу подићи,
Све послове обавит' постићи;
Посадити воћке и шљиваке,
Кроз имања прокопати јарке
И амбаре житом напунити
И још више зграда подигнути,
Не жалити ни у чему труда
Да привреда већма цвета свуда.“

И то је песма радних људи, песма темпа, песма времена. Песма ретког оптимизма, који се у

Чудна и нехришћанска мишљења о одбрани народа и државе

У временима, кад нема душевног човека, који није најдубље забринут због сукоба у свету, и када нико не може да зна, какво ново искушење може да искрене кроз најкраће време; када претставници свих духовних снага и свих цркава истичу, да им крвари срце због ратних страха, за које се не зна, ни где ће стати ни када ће се окончати, — клерикални лист „Истина“, који излази на Сушаку, објављује уводни чланак, у коме пева, да је у деветом небу због „весела, среће и пуних нада“, и да „са стопроцентном сигурношћу рачуна на љепшу и срећну будућност!“

А каже и због чега?
„Та наша нада се не темељи на нашој физичкој снази, тенковима и авионима, већ на нашој непоколебљивој вјери у Бога и оданости према видљивој глави Цркве, Светом Оцу Папи“.

„Други западни народи, већи и бројнији од нас, били су у своје вријеме и католичкији од нас... Али, док су негде другдје пјесници пјевали „химне Сотони“ и државници уважали лаичке законе, те затварали самостане, растављали цркву о државе итд., дотле су се код нас оснивале хрватске странке, с геслом „Бог и Хрвати“... Зашто, дакле, да се ми Хрвати плашимо будућности?“

„Без даљњих примјера, очито је, да је Хрватски Народ пристао Богу Великога... Па зашто да се страши? Бог се не да надкрити у великодушности. Логично је, да кад смо ми били с Њим, да ће и Он бити с нама...“ Итд.

Пре свега, што се „химне Сотони“ тиче, њу је написао чувени италијански песник, Г. Кардучи; а лаички закони, растављају су се и у оним државама, које нису поражене, већ су напротив побеђенима наметнуле капитулацију. А читав свет знаде, да та капитулација није наметнута, ни без физичке снаге, ни без тенкова, ни без авиона, — а да и не говоримо о томе, да победнички

народ у великој већини не припада цркви, чија је видљива глава Свети Отац Папа.

А друго: Ми и сувише верујемо у божију узвишеност, да бисмо могли тако пословно да третирамо свој однос према Њему: „Пошто смо били с њиме, логично мора да и он буде с нама!“ Па да након тога, полтронски закључимо, да нам не треба ни физичке снаге, ни одбрамбених припрема, ни тенкова ни авиона, већ комотна безбрижност, која је, — долазила она са десна или са лева, — најгрешнији извор сваког моралног пада, и народа и појединаца.

Зар и сам Христ није научао, да треба бранити свој народ и своју земљу? Зар и маршал Петен, који је изразит католик, није навео, да један од главних узрока француског пораза лежи у томе, што је размер француских тенкова, авиона и осталог наоружања, према немачком, био: један према шест? А зар и сама римска црква не налаже својим свећеницима, да треба свуда да сарађују у одбрани своје отаџбине, моралној и физичкој? И зар да једино свећеници у Југославији, — они око „Хрватске Страже“ и „Истине“, — имају други однос према одбрани своје државе, него ли католички свештеници у другим државама, као н.пр. у Италији, Немачкој итд.?!...

Да се види, са коликом озбиљношћу се пишу овакви чланци, напомињемо да се у том истом броју „Истине“, у коме се хрватски народ оглашује за „присталицу Бога великога“, и коме, због тога, не треба ни тенкова ни авиона, налазе и овакве речи:

„*Quo vadis, Хрватски народе?* Док се други обраћају Богу и падају на кољена у овим тешким временима, молећи Га за помоћ, Ти се буниш, Ти Га псујеш. Зар ћемо на тај начин прославити. Јубиларну годину 1300 годишњих веза са св. Столигом?“

У једном, дакле, чланку, хрватски народ не треба уопште да се брани, јер се господо око „Истине“, попут фарисеја у храму, хвастају: „Хвала ти, Боже, што нисмо као „они на

западу“, већ смо напротив најкатоличкији и најкрепоснији на свету!“... А у другом чланку: „Сви други народи, па и „они на западу“, се сада обраћају Богу и моле га; док се једино ти, хрватски народ, буниш, псујеш Га итд.“.

Шта је, дакле, истина?... Наравно, ни једно ни друго, већ то, да међу Хрватима, као и међу свима другима, има и добрих и злих; да треба сви да се поуздамо у Бога и у моралну правду, али да сви, — Хрвати, Срби и Словенци, — морамо да се спремамо, у духу и у оружју, ако хоћемо да заслужимо да нам Бог даде срећну будућност... Јер и Бог нам каже: Помози се сам, па ћу те и ја помоћи!

Sve jedinice moraju biti pretplaćene na „Sokolski Glasnik“

Sa 1 juna stupa na snagu odluka Izvršnog odbora Saveza Sokola K. J., kojom se sprovodi u život propis pravilnika o sokolској štampi, po kome SVE JEDINICE MORAJU BITI PRETPLAĆENE NA „SOKOLSKI GLASNIK“. Upravama župa je već saopšteno da će se od 1 jula svim jedinicama, koje do toga dana ne budu platile pretplatu na „Sokolski Glasnik“, naplatiti pretplata na račun pomoći, koje njihove župe dobivaju od Saveza. Naša administracija će poslati likvidirane račune za pretplatu župama, da ih one naplate za svoj račun od tih nemarnih jedinica.

Ceta Gorazdevac, društvo Peć, na Đurđevskom uranku.

IZ SLOVENSKEG SVETA

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Povodom izmene naziva ulica u Pragu, o kojoj smo javili u prošlom broju, listovi u protektoratu javljaju, da su brisana takode imena svih t. zv. propalih veličina, po kojima su se nazivale ulice Huverova, Vašingtonova, Masarikova, Benešova itd. Isto tako su odstranjeni svi nazivi, koji su potsećali na borbe čehoslovačkih legija u prošlom ratu.

„Lidove Noviny“ javljaju, da je bila izvršena smrtna kazna nad Jozefom Svobodom iz okružja Slavkov, Karlom Čilahom iz okružja Olomouc, i Jaromirom Perkom iz Munkačeva. Sva tri su bila osuđena od nemačkog Zemaljskog suda u Brnu na smrt, kao štetotine naroda. Oni su bili optuženi da su početkom februara 1940 provalili u jednu fabriku i oštetili je u tolikoj meri, da preko 40 radnika nekoliko dana nije moglo u njoj raditi.

POLJACI U SIRIJI

Pretsednik poljske vlade, Sikorski, je dao nalog poljskim legijama, koje se nalaze u Siriji, i koje su tvorile deo t. zv. I-

stočne armije, da u slučaju, da francuske vojne vlasti u Siriji obustave borbu, poljske čete treba da ostave Siriju i da predu u Palestinu, te da nastave i dalje borbu, na strani Engleza. U Siriji se nalazilo oko 6.000 Poljaka, koji su dospeli tamo nakon sloma poljske vojske, a nalaze se pod zapovedništvom brigadnog generala Kopanskog. Poljske čete su izvršile nalog svoje vlade i pridružile su se Englezima.

POLJACI I ČESI U ENGLESKOJ

Iz Londona javljaju, da je ministar vojske, g. Eden, saopštio u Donjem domu, da je u Englesku stiglo iz Francuske nekoliko jedinica poljske i čehoslovačke vojske, koje se sada reorganizuju za daljnju borbu. Rekao je, da su ove jedinice dobro došle u borbi Velike Britanije protiv zajedničkog neprijatelja. Zapovednik čehoslovačkih legija, general Viest, je izjavio, da je mnogo hiljada Čehoslovaka bilo uspešno evakuisano iz Francuske, te da je čehoslovačka armija ponovo reorganizirana u Engleskoj, i spremna za borbu.

Apel sokolima maturantima

Sokolsko studentsko središte u Beogradu uputilo je poziv svima maturantima Sokolima, da i posle završetka srednje škole, kad stupe na univerzitet, još intenzivnije nastave sokolskim radom!

U tom pozivu se kaže, da stupajući na univerzitet, maturanti Sokoli postaju nezavisni građani; ali da tu svoju slobodu ne smeju da iskoriste u lenstvovanju; u uživanju i anarhiji već u tome, da se slobodno potčine radu za blagostanje narodne celine, da uče, da se spremaju za budući život i da ostanu verni idealima, koje su kroz sokolstvo primili. Oni treba da imaju na umu, da se na univerzitetima akademska sloboda često zloupotrebljava od strane agenata raznih reakcionarnih i anacionalnih pokreta, koji svim silama, a često i najnemoralnijim sredstvima, kušaju da univerzitetu omladinu otude od svoga naroda. Stoga je potrebno da, stupajući na univerzitet, maturanti sokoli očuvaju punu vernost sokolskim vežbaonicama i čitaonicama. Nikakve smetnje, ni naporan rad, ni materijalne brige, ne smeju ih sprečiti da pohađaju sokolske vežbe. U sokolanama se čeliči volja, a to je studentima potrebno za uspeh u naukama i u životu.

U pozivu se preporuča maturantima, da se, odmah čim dođu na univerzitet, prijave jednom mesnom sokolskom društvu za sve informacije, koje su im potrebne, ne samo u pogledu sokolskog rada nego i u pogledu studija, stana, prehrane, nabavke knjiga itd.

Maturanti Sokoli, koji nameravaju studirati na beogradskom univerzitetu mogu se za sve to obratiti već unapred Sokolskom studentskom središtu Beograd, Prestolonaslednikov trg br. 34; — a oni koji će studirati u Skoplju, tamošnjem Sokolskom studentskom središtu. Oni koji će studirati u Zagrebu i Ljubljani, neka se za sve informacije obrate tamošnjim sokolskim župama. Apel završava:

„Maturanti sokoli! U tvrdoj veri da ćete i u novom studentskom životu, u koga stupate slobodni i ponositi, nepokolebljivo ostati na sokolској nacionalnoj liniji i da ćete se svim svojim žarom i poletom zaloziti za ostvarenje naših svetih

sokolskih i nacionalnih ideala, a još više ubeđeni, da ste spremni sa svom ostalom jugoslovenskom omladinom svakog momenta stupiti na branik naše otadžbine, studenti sokoli očekuju vas otvorenog braškog srca na zajednički veliki posao!“

„Jutro“ o celjskom sokolstvu

Ljubljansko „Jutro“ posvetilo je i opet jedan svoj nedeljni broj sokolstvu. Kao što je nedavno, povodom jubileja mariborskog sokolstva posvetilo čitav broj sokolskom radu u mariborskoj župi, tako je i sada, povodom 50-godišnjice Sokolskog društva u Celju i 30-godišnjice Sokolske župe Celje, posvetilo, u broju od 29 juna, čitav opsežan prilog, od 10 strana, celjskom sokolstvu.

U tom prilogu su se javili, kao saradnici, najugledniji predstavnici sokolstva u Celju, kao n. pr. J. Oražen, Ivanka Župančič, Dr. J. Karlovšek, Manica Komanova, J. Toplak, Dr. V. Kukovec, Dr. E. Mejak, Drago Pahor, I. Valčnik, Dr. J. Hrašovec, M. Laško itd., — sa starešinom župe Celje, bratom Jožom Smertnikom na čelu. Brat Joža Smertnik je, za taj broj napisao ove značajne reči:

„Pod zastavom celjskog Sokola se okuplja već 50 godina jugoslovenska omladina, prekaljena u sokolској vežbaonici i u narodnim borbama. Pod tom zastavom, mi i danas vršimo moralnu i materijalnu pripremu za odbranu otadžbine, jer želimo doseći najveći vrhunac sopstvenog kulturnog razvoja i blagostanja čitavog jugoslovenskog naroda. A kada izdržimo današnja iskušenja, onda će doći i vreme, da slavimo jubileje i pobede, i da pišemo uspomene. Sada pak ostanimo svi budni na straži, i čuvajmo Jugoslaviju!“

Prilog „Jutra“ ukrašen je slikama svih istaknutih predstavnika i osnivača sokolstva u župi Celje, kao što su Dr. Josip Vrečko, prvi starešina celjskoga Sokola, zatim Dr. Ivan Dečko, Dr. Josip Karlovšek, Dr. Juro Hrašovec, J. Smertnik itd.

данашње време не сусреће тако често. То је категорички и непомирљиви став радника који позитивно зна да није добро, али који чврсто верује да ће радом створити нешто што ће да ваља. Он каже:

„...Да кроз гусле брата Слободана Дочекамо једног лепог дана
Лепу песму о нашем успеху,
За све труде најлепшу утеху“.

Најнезбринутији људи имају наду у боље. Зар то не заслужује дивљење? То су људи који би могли да имају са оправдањем теже мисли у ове дане.

Соколска Петрова петолетка била је за наше радне сеоске јединице добра инјекција за потенцирање систематског рада. Загрејаше се идејом и радом млада соколска срца и никоме овакви лепо и симпатични стихови:

„Треба, браћо, сложен бити,
Увек спремно све радити:
Поље наше нек' се оре,
Ливаде нам нек' зелене,
Цветна поља нек' миришу,

Вођњаци нам да рађају,
Шуме нека се подижу —
Све на корист нашег рода,
Све за љубав нашег Краља“.

(„Петолетка“, Богдан Каршић.)

И Раде Маровић, из једне чете код Штипа, пева:

„...А чуће се и изван граница
Да је нама сванула зорица;
Откад соко изнад села шета,
Мора бити среће и кмета...
Пуни наде, пуни снажне вере
Све на понос Старешине Пере“.

Гојко Чалија, рођак Милоша Чалије, воли рад, слогу и љубав, те о томе пева овако:

„За нас, браћо, нема ништа горе
Него живот не чинећи боље.
Манимо се беспослице сваке —
Томе једном мора бити краја...“

Наши сељаци соколи пишу, али о томе се скоро ништа и не зна. Надамо се да ће предузета акција Жупског отсека за

рад на селу уродити плодом и омогућити нашим сеоским књижевницима да своје радове објаве и на ком другом месту сем у својим четним листовима, које издају и умножавају на шапирографу. То је утолико потребније, што ови овде побројани нису једини сељаци који пишу. Њих има много. Иначе, од свих који су заиста прави сељаци, рођени и одрасли на селу, нешколовани и остављени сами себи, свега је један успео да се упозна са оштрим жалцем варошке критике, која оваквом селу претставља нељудску опозицију, оштру, немилосну и неувиђавну; једини који је никао ту на јужносрбијанском тлу, а чудним стицајем околности добио мало страни име, јесте писац ових редака. Но, он жели да не буде и даље једини и сам. Он хоће да се сви сељаци Јужне Србије удруже по угледу на своју браћу из Шумадије и Хрватске, који већ претстављају организовано тело, способно да кроз своје умотворине испоље свој став и да га заштитију како ваља.

Вл. Покорни-Салабов

ПОСЛЕ СОВЈЕТСКЕ ОКУПАЦИЈЕ БЕСАРАБИЈЕ И БУКОВИНЕ

Концем прошле недеље је Совјетска Русија упутила румунској влади ултиматум, тражећи да јој уступи Бесарабију и северну Буковину и остављајући јој врло краatak рок за одговор. Румунска влада пристала је на захтев Совјетске Русије, па су совјетске чете, у великом броју, већ окупирале све те крајеве и они се већ налазе у руским рукама. Поводом руске акције, јавили су се и гласови из Мађарске и Бугарске, који су тражили такође уступање Ердеља и Добруџе, па је на границама дошло и до лакших инцидената. Међутим је у Румунији проведена општа мобилизација, па се изјављује, да Румунија неће пристати ни на какве нове територијалне уступке, док се, после првог узбуђења, и у Мађарској и у Бугарској изјављује, да не постоји намера за никаквим насилним решавањем спољних проблема. Бугарска је уопште много суздржљивија, док је Мађарска позвала под оружје јаче контингенте својих чета. Гласови из Берлина и Рима уверавају ипак, да ни до каквих даљних компликација у Средњој Европи и на Балкану не сме да дође, те да је у Будимпешти и Софији саветовано, да своје захтеве одложе за познија времена, и да траже, да неким мирним путем реше спорове са Румунијом, па било то и изменом, или пресељењем граница.

У вези са совјетском акцијом према Румунији, дошло је у самој румунској политици до важних промена. Румунска влада се званично одрекла познате гаранције са стране Енглеске и Француске, па том приликом неки страни листови говоре о приправности Немачке, да Румунији пружи гаранције за њену сигурност и да утиче на Мађарску и Бугарску, да умере своје захтеве према Румунији. У самом Букурешту је дошло до реконструкције владе, која треба да значи наставак политике, и наугурисане стварањем јединствене партије, а која би, сем тоталитарног карактера, требала да значи ослањање на силе осовине. Последње вести јављају такође, да је Немачка учинила велике испоруке оружја, авиона и муниције у Румунији, док се са румунске стране објашњава, да се ту ради само о испорукама већ раније учињених поруџбина. А што се прилика у Румунији тиче, велике демонстрације у Галцу, којом приликом је погинуло преко 250 људи, изазивају пажњу стране јавности, ма да румунска влада изјављује, да мир и поредак владају у читавој земљи и да се проблем избеглица из Бесарабије постепено решава. Дипломатски кругови у Букурешту предвиђају ипак, да ће и у унутарњој политици доћи до јачих промена и до нових смерница. Г. Михалаке је предао демисију, као члан Крунског савета, јер се никако није слагао са учествовањем Жељезне гарде у влади и у новој странци.

Будући односи Совјетске Русије и Румуније, након заузећа Бесарабије, су такође још врло нејасни. „Neue Zürcher Zeitung“ подвлачи оштри тон совјетске

штампе о режиму у Румунији, за кога совјетски листови тврде, да је тлачио народне мањине у сваком погледу. Стога се у московским круговима каже, да Румунија не сме рачунати на потпору Русије у погледу спорова са Мађарском и Бугарском, док је у њој садашњи режим. Швајцарски лист вели даље, да се у московским круговима каже, да Совјетска Русија на Балкану води у првом реду словенску политику, ма да се ту не ради о панславизму у некадашњем смислу. Садашња словенска политика Русије на Балкану је у складу са осталим војничким и политичким интересима Москве. Зато ће Русија почети одмах издати јака утврђења на новој румунској граници. А у вези са нападајима совјетске штампе на режим у Румунији, пада у очи да и званични претставници у Софији, од пре два дана, узимају поново оштар тон према Русији, изјављујући да ће Добруџа увек остати румунска, — што би могло да доведе до нових трзавица.

Исти швајцарски лист вели, да окупација Бесарабије и Буковине не може да остане без последица на спољну политику суседних држава. Том окупацијом је Русија осигурала себи контролу над ушћем Дунава, и према томе апсолутну надмоћ у том крају, што ће се домало осетити у свој југоисточној Европи. И без окупације неких нових лука у Румунији, совјетска контрола на Дунаву и Црном мору је осигурана.

SMRT BR. A. FULGOSA

Sokolstvo Šibenika i okolice izgubilo je čestitog i požrtvovnog brata, Fulgosa Antu, koji je umro 26 juna u 48-oj godini života.

Brat Fulgosi stupio je u „Hrvatski soko“ u Šibeniku još kao dečak i odmah se istakao svojim radom i rodoljubljem. God. 1912 poslao ga je šibenički Sokol na prednjački tečaj u Karlovac. Posle ovoga neprestano radi u soku kao prednjak i organizator okolnih sokolskih društava. Kad se je posle rata osnovala Sokolska župa Šibenik—Zadar, brat Fulgosi biran je njezinim načelnikom.

Brat Fulgosi je, kao soko, Hrvat i Jugosloven, bio redak idealista. U teškim danima rata i okupacije bio je između požrtvovnih i neustrašivih boraca, vršeći vrlo važne i opasne uloge, radi kojih je mogao glavom platiti, iako su mu ekonomske prilike bile vrlo slabe.

Od svoje mladosti bio je i dobrovoljni vatrogasac, ali ga vatrogasci ipak nisu ispratili na groblje, što je izazvalo opštu osudu. Bio je vodovodni instalater i dugo godina u službi šibeničke općine, odakle je nedavno otpušten, zato jer je Sokol.

Brata Fulgosa otpratilo je na šibeničko groblje sve članstvo šibeničkog Sokola i župe, u sokolskim odorama, sa barjacima i glazbom. Sudelovalo je i odaslanstvo Sokolskog društva Mandalina, za koje se društvo uvek bratski zauzimao. Sprovodu se priključilo i mnogo građana. Na grobu je govorio župski načelnik, brat Grubišić, istaknuvši vrline brata Fulgosa koji ostavlja suptu i dvoje dece. Neka mu je večna hvala i slava!

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Ove godine se navršava 30 godina postojanja i rada Sokolskog društva u Rabu. Društvo je osnovano, na poticaj „Hrvatskog Sokola“ u Zadru, koji je godine 1909 priredio izlet u Rab. Na osnutku Hrvatskog Sokola u Rabu radio je naročito poznati nacionalni borac, Josip Bakota, čije su zasluge za oduzimanje Raba iz italijanaških ruku, ogromne. Pomagao mu je naročito brat Čeh, Dr. Dutka, pa je tako g. 1909 osnovano društvo, čiji je starešina bio brat Bakota. Za vreme rata je društvo bilo proganjeno i zatvoreno, ali se posle rata ponovo okuplja, stupa oduševljeno u zajedničko jugoslovensko sokolstvo i pretstavlja centar nacionalnog rada u Rabu. Poduzeta je velika akcija za gradnju doma, koji je svečano otvoren, 6 septembra 1931, a kojim se sokolstvo u Rabu može zaista da ponosi. Naročite zasluge za zidanje doma imaju braća Josip Usmijani i Albert Mahar koji su bili starešine društva. Sokolsko društvo na Rabu će 30-godišnjicu svog postojanja proslaviti na skroman način, obzirom na današnje prilike, ali sa opravdanim ponosom na svoj dosadašnji plodni rad.

Brat Lojze Kovač, vrlo agilan član Ljubljanskog Sokola, proslavio je pre nekoliko dana, u krugu sokolskih prijatelja, 50-godišnjicu života. Brat Kovač je vrlo zaslužan za sokolstvo, a naročito za napredak sokolskog lutkarstva, koga je proučavao kod čeških sokola. Osnovao je lutkarsko pozorište Ljubljanskog Sokola i bio izabran za predsednika međudruštvenog lutkarskog odbora sokolskih župa u Dravskoj banovini. Vodio je čitav niz lutkarskih tečajeva i tako odgledao preko 200 vrsnih sokolskih lutkara; a napisao je i više uspešnih lutkarskih igara. Brat Kovač je agilan i na drugim područjima, pa već više godina vrši dužnost gospodara Ljubljanskog Sokola, koji je sa uspehom aranžirao sve priredbe toga uglednog našeg društva.

U Sreskom sudu u Dubrovniku održan je pretres po tužbi Gradske poglavarstva, u kojoj se tražilo od Sokolskog društva u Dubrovniku da, u roku od 15 dana, isprazni društvene prostorije. Pravni zastupnik Sokola, Dr. Z. Stojković, stao je na gleđište da su, prema ugovoru, Sokolu zajamčene prostorije sve dok Sokol kao takav, postoji. Sudija je izjavio, da pridržava sebi, da naknadno izda pismenu presudu.

Sokolsko društvo Milna je kupilo već otprije jednu staru prostranu zgradu, koju sada adaptira za svoj Sokolski dom. Radnje lijepo napreduju, tako da neće proći dugo vremena i društvo će imati prostran dom, u kojem će se moći vršiti sve tehničke i kulturne priredbe. Ovo je jedno od vrlo agilnih i svjesnih društava u župi Split.

Sokolsko društvo u Novom Sadu odredilo je da svake subote održava drugarske sastanke u Spomendomu, na terasi; a u slučaju ružnog vremena u unutrašnjim prostorijama. Ti sastanci imaju za cilj što intenzivniji društveni život i širenje sokolskog duha, pa su naišli na veliko interesovanje kod članova društva i njihovih prijatelja.

Sokolsko društvo Priština priredilo je za svoje članstvo na dan 23 juna dva predavanja, koja su

bila odlično posećena. Prvi je govorio br. Bora Jovanović, profesor, o dužnostima sokolstva, a zatim br. Vladimir Pokorni-Salabov, predsednik župskog otseka za rad na selu o pripremanom stanju sokolstva, prilikama u svetu i stavu sokolstva prema njima. Oba predavanja bila su pozdravljena od prisutnih sokola sa velikim odobravanjem. Istoga dana popodne br. Vl. Pokorni-Salabov održao je konferenciju sa radnicima iz sokolskih četa društva Priština na kojoj su pretresana mnoga važna sokolska pitanja i doneti zaključci za dalji rad.

Sokolska župa Sarajevo i njeno načelništvo, odlučili su, da logor muškog naraštaja održe ove godine na Okruglici planini, od 15 juna do 4 avgusta. Ovo logorovanje imaće naročitu važnost obzirom na stanje sokolske pripravnosti, a gradivo koje će se na njemu obrađivati, u uskoj je vezi sa narodno-odbrambenom obukom. Svako društvo je dužno da na to logorovanje pošalje najmanje dva naraštaja, zdrava i disciplinovana, između 14 i 18 godine. Prijave treba dostaviti do 6 jula, a društva snose putne troškove i obiskru tečajaca, koja je, za dvadeset dana, 150 dinara, za svakog člana.

Sokolsko društvo u Krsturu, na granici, u severnom Banatu svečano je proslavilo Vidovdan, sjajnom bakljadom, koja je prošla kroz ulice ovog manjinskog mesta, a u kojoj je učestvovalo preko 250 sokola. Pre podne na Vidovdan Sokoli su, sa ostalim nacionalnim organizacijama, prisustvovali pomenu, a uveče je priredena uspeła akademija, sa odabranim programom, u kome se naročito istakao br. Luka Nadlački, sa recitacijom pesme „Vojničko pismo“. Uspeh je bio odličan.

U sali Sokolskog doma u Skoplju položili su, 30 jula, skopski

Sokoli svečanu zakletvu, u duhu sokolske pripravnosti i narodno-odbrambenog rada. Polaganju zakletve je prisustvovao i starešina župe Skoplje, Ivan Branovački, a zakletva je položena pred zastavom Sokolskog društva Matice, čiji starešina, brat Steva Gazikalović, je održao rodoljubiv govor, podvlačeći, da Sokole vode ideali Kralja Oslobođioca, Njegovog Naslednika i izmučenog naroda, koji ne kapituliraju, nego pobeđuju.

Sokolsko društvo u Mladenovcu je osnovalo redovne „Zidne novine“, preko kojih svoje članove upoznaje sa smernicama sokolske ideologije i ostalim aktuelnim problemima. Društvo je osnovalo i svoju knjižnicu i čitaonicu, a izabran je naročiti odbor, koji će prikupljati knjige od privatnika i ustanova. Pošto je cilj ove knjižnice, da vaspitava mladež i da je odvraći od kocke i kavane, društvo se obratilo svima prijateljima prosvete, da mu daruju što više knjiga, ili ostalih dobrovoljnih priloga.

Sokolsko društvo Ravna Reka otpočelo je pre izvesnog vremena sa obukom u streljanju starijeg naraštaja i članica. Rano u zoru, 23 juna, htelo je da pokaže rezultate toga rada, pa je priredilo streljačko takmičenje svih tečajaca i tečajki. Takmičenje je izvedeno na javnom mestu, u prisustvu velikog broja gledalaca, među kojima je bilo mnogo starih vojnika i dobrih strelaca, i koji su svi, sa najživljim interesovanjem, pratili odlične rezultate, ne samo muških strelaca, nego i naših vrednih sokolskih sestara. Oduševljeni time, mnogi građani, a naročito stari ratnici, izrazili su želju da i oni učestvuju u takmičenju, pa se priličan broj njih prijavio u Sokolsko društvo, želeći da se takav rad na korist i u odbranu otadžbine, što uspešnije nastavi.

„Borbena obuka u sokolstvu“ — knjiga koju treba da nabavi svaki Soko i Jugosloven!

Javili smo, da je izašla iz štampe četvrta knjiga sokolske vojno-odbrambene edicije, „BORBENA OBUKA U SOKOLSTVU“. Knjiga sadrži sva znanja, neophodna za organizaciju Sokolske odbrambene pripravnosti i za obuku članstva, naročito voćstva pripravnosti. „Borbena obuka u Sokolstvu“ je dragocen i praktičan priručnik, koji daje uputstva i odgovore na sva ona pitanja, koja će se postaviti organizatorima, instruktorima i izvršiocima „Sokolske odbrambene pripravnosti“. Stoga ne sme biti ni jednog člana Pripravnosti, koji neće nabaviti ovaj, toliko potreban priručnik. Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije učinio je sa svoje strane veliku žrtvu, da bi omogućio članstvu nabavku te „Borbene obuke“. On je pustio knjigu u prodaju, uz cenu od pet dinara po komadu, što znači ispod cene koštanja.

„Borbena obuka“ obuhvata 18 štampanih tabaka, sa 288 stranica i 150 klišea, pa je sa cenom od 5 dinara, da-

nas najjeftinija knjiga na našoj knjižarskoj pijaci.

Time je otklonjen svaki prigovor o nemogućnosti nabavke ove knjige i otvorena mogućnost da ona zađe u najšire redove sokolske Uprave župa, društava i četa smatraće širenje ove knjige kao važnu zadaću u „Sokolskoj odbrambenoj pripravnosti“, i verujemo da će knjiga njihovim nastojanjem uskoro doživeti i drugo izdanje. „Borbena obuka“ je štampana u ćirilici i latinici. Nabavljena se kod uprave Saveza (prodajno odeljenje), uz unapred poslan novac.

Napominjemo da je jedno beogradsko društvo, na svojoj prvoj sednici, iza izlaska knjige, otkupilo za odbornike 30 komada knjiga; da je jedna četa, iz svojih četnih sredstava, nabavila knjige za sve svoje članstvo, organizovano u SOP, te da narudžbe dolaze i iz vansokolskih redova.

Šaljite pretplatu za
„SOKOLSKI GLASNIK“

ČITAJUĆI NOVINE...

Frankofašistički list, „Hrvatska gruda“, se rastapa od oduševljenja nad rumunskom „Gvozdenom gardom“ i nad „plemenitom mardarskom lozom. Arpada, koja je ispunjavala ugovore sa Hrvatima pošteno i tačno“; — dok Jugoslaviju kroz zube naziva „ovom državnom zajednicom“, koja je obnovila odnose sa Sovjetskom Rusijom i imenovala g. Gavrilovića za „beogradskog poslanika u Moskvi“. Pri tom poziva hrvatsku omladinu u borbu „za potpunu slobodu“ i obara se na list „Napred“, koji govori o „potrebama celog našeg naroda“.

„Jer, — veli „Hrvatska gruda“, — taj cijeli narod, nije isto što i posebni hrvatski narod, koji kao takav nema onih potreba, koje ima „Napred“ i njegovi gospodari. Hrvatski narod već trinaest vjekova pripada katoličkoj crkvi i zapadnoj kulturi i s toga puta neće nikada skrenuti, osobito poslije velikog i teškog iskušenja, stečenog poslednjih dvadeset godina“.

Kao što se vidi, ovi bar i ne kriju — za čiji račun pišu...

U prošom broju smo zabeležili famozna dokazivanja vinkovačke „Slavonije“, da su „Srbi zauzeli Slavoniju i Vojvodinu tačno 19 godina pre rođenja Bogorodice“; a osječki „Hrvatski list“, da joj ne ostane dužan, dokazuje sada, na osnovu sličnih „argumenata“, da su Hrvati naselili Slavoniju još davno pre Srba i pre rođenja Bogorodice! Pošto je međutim „Hrvatski list“ kazao, da su prilikom doseljenja, Hrvati našli tamo već neko slovensko pleme, „Slavonija“ odvraca, da su i to bili Srbi, pa prema tome ispada, da su se Srbi doselili u Slavoniju pradáno, — i pre dolaska Hrvata i pre rođenja Bogorodice.

Podle li tako dalje, uskoro ćemo čitati, da su se i Srbi i Hrvati doselili u Slavoniju — još pre Adama i Eve!... A međutim ni jednoj ni drugoj strani ne pada na pamet, da se pozabave pitanjem, kako i čijom krivicom se je u Slavoniju doselio toliki broj, i nehrvatskog i nesrpskog elementa, pa da sva ta njihova svada ide samo u prilog tom trećem elementu, koji se nigde ne svada, već je sav jedinstven, gde god bio i kojoj god grupi pripadao.

Kao što je poznato, frankovci su tvrdili da su svi pravoslavci, koji žive u hrvatskim zemljama, Hrvati, bez obzira što se oni osećaju Srbima; pa se na toj fiksnoj ideji decenijama vodila famozna politika „nepriznavanja Srba“ u Hrvatskoj. Izgleda, da bi vinkovačka „Slavonija“ htela, da se i na srpskoj strani javi sličan pokret, pa u članku „Katoličanstvo u srpskim zemljama na Balkanu“, postavlja ovaj aksiom: „Srbi su svi oni katolici, koji su rođeni u srpskim zemljama. A koje su to zemlje, poznato nam je!“

Tako su govorili i frankovci: „Koji su to hrvatske zemlje, zna se!“ Samo što se to „zna se“, kod jednih i kod drugih, odnosi na iste zemlje. I šta onda? Da opet „ne priznajemo“ jedni druge, i da se pomatimo, da dokažemo Srbima da nisu Srbi, već Hrvati; i obratno?!

O skandaloznom slučaju, da se beogradskoj pijaci ubudavilo

17.000 kilograma boranije, zato što su prodavci na veliko pošto po to hteli da održe današnje zaprepašujuće cene, čitali smo samo u humorističkim listovima. Ta stvar, međutim, nije za smeh, već za strogi i bezpoštedni postupak, kao i za ozbiljno tretiranje u čitavoj našoj javnosti. Baciti 17.000 kilograma boranije, u varoši, u kojoj najmanje 17.000 ljudi ne može da dođe ni do pregršti te boranije, zbog skupih cena, i u vremenima kad toliko sirotinje ne zna čime će moći da prehrani svoju decu, predstavlja događaj, čiji krivci treba da budu pozvani na odgovornost, ne samo iz ekonomskih, već i zbog moralnih razloga.

Svi se sećamo kakav su porazan utisak ostavljale na nas vesti, da su se u Braziliji, ili u drugim bogatim zemljama, bacale u vodu ogromne količine kafe i drugih životnih namirnica, samo zato, da veliki trgovački „trustovi“ održe visoke cene. I nema sumnje, da je današnje moralno rasstrojstvo u svetu u mnogočem posledica takovih bezdušnih postupaka. Zato li u našoj zemlji moramo u košenu ugušiti, — i zbog lišćke prehrane širokih narodnih slojeva, i zbog njihovog moralnog zdravlja!

Takmičenje Beograd-Matica—Zagreb II

Ovih dana održano je prvo prijateljsko takmičenje između sokolskog društva Beograd-Matica i društva Zagreb II. Takmičenje se održavalo u Zagrebu i trajalo

je četiri dana, od 29 juna do 2 jula.

Zagrebački Sokoli su vrlo lepo dočekali goste, te se pobrinuli, da im celi boravak i takmičenje ostane u nezaboravnoj uspomeni. Takmičare je pozdravio načelnik Zagreba II, br. dr. Tončić Stan-ko, a utakmice je vodio zamenik načelnika, br. Neferović Zvonko. Beograđani su, preko svog vodnika Marijana Maržana, predali zagrepčanima ukusnu spomen plaketu. Utakmice su posetili, između ostale publike, i starešina župe Zagreb, dr. Oton Gavrančić, tajnik župe br. Viktor Heumer, i Savezna načelnica, sestra Skalar Elza.

Tehnički rezultati jesu sledeći: 1) Košarka: a) naraštaj Zagreb II—Beograd-Matica 46:9, b) društvene vrste Zagreb II—Beograd-Matica 47:13, c) društvene vrste Beograd-Matica Zagreb II 39:21; 2) Odbojka: Beograd — Zagreb 15:11, 15:13;

3) Iaka atletika za naraštaj: 100 metara: 1) Šarić (Z) 12,5; 2) Marolt (Z) 12,6; 3) Janković (B) 12,8; — 1.000 metara: 1) Šarić (Z) 3,03,6; 2) Nikolić (B) 3,05,8; 3) Ludvig (Z) 3,11,4;

skok u vis: 1) Vasić (B) 160 cm; 2) Henigman (Z) 160; 3) Kraucer (Z) 160; skok u dalj.: 1) Žutić (Z) 5,62 m; 2) Vasić (B) 5,60 m; 3) Marolt (Z) 5,59 m;

bacanje kugle: 1) Vasić (B) 12,40 m; 2) Petrović (Z) 12,36 m; 3) Šarić (Z) 11,60 m;

bacanje diska: 1,50 kg. 1) Petrović (Z) 31,75 m; 2) Kraucer (Z) 30,56 m; 3) Janković (B) 28,89 m;

štafeta 4×100 metara: 1) Zagreb II (Marolt, Žutić, Ludvig, Šarić) 50,8 sek.; 2) Beograd-Matica (Vasić, Stojković, Tričković, Janković) 51,2 sek.; 3) Zagreb I (Čelap, Mamula, Vujanić, Riznić) 54,4 sek.

Marijan Maržan

Širite sokolske propagandne karte!

U cilju propagande sokolske ideje i organizacije, Savez Sokola K. J. izdao je ovih dana dve vrste propa-

gandnih karata, „Budi Sokol!“ i „Kraljeve reči Sokolima“. Karte su izradene po nacrtu br. Save Rajkovića, u šest boja, sa naslovima ćirilicom, latinicom i slovenski. Savez SKJ. prodaje karte jedinicama uz cenu od 50 para po komadu, s time da ih one prodaju po jedan dinar, a čistu zaradu troše na svrhe Sokolske odbrambene pripravnosti. Na taj način postižu se ujedno dve svrhe: propaganda i finansiranje, makar i u skromnom obliku, jednog važnog posla. Jedinice i članstvo treba

da prigrle ove propagandne karte i da ih upotrebljavaju u svim mogućim zgodama: ZA ČESTITKE, DOPISIVANJE O RAZNIM SOKOLSKIM PRIREDBAMA, ZA OTKUP PRI SABIRNIM AKCIJAMA, KAO DAR ŠKOLSKOJ DECI, ZA ŠALJIVU POŠTU, I SL. Ovakovim radom oni će ohrabriti i SPO, da nastavi sa čitavim nizom ovakvih karata, koje će ispuniti jednu osetnu prazninu u našoj sokolskoj propagandi. Karte se nabavljaju kod Saveza SKJ, uz unapred poslan novac.

Lep odziv Sokolskih društava na akciju za „Sokolski Glasnik“

Da bi sokolska štampa u formiranju posleratnog javnog mišljenja i izgrađivanju novih osećaja i novih kulturnih stremljenja, bila uticajna činio, bilo je potrebno da joj se temeljitom reorganizacijom stvori mnogo jača materijalna platforma. I preduzeta akcija Saveza našla je svuda na razumevanje i svuda su bratska društva pokazala sokolski smisao za organizovanu akciju.

Savez je smatrao za potrebno, da se svi sokolski odbornici i funkcioneri obavezno pretplaćuju na „Sokolski glasnik“, da bi se time stvorila početna baza za daljnje proširivanje sokolske misli, a mnoga bratska društva su tu odluku primenila na sve sokolske članove.

Primer bratskog Sokolskog društva u CRVENKI treba sa najvećom pohvalom istaknuti, jer ovo bratsko društvo uspelo je da svaki sokolski član prima, čita i uredno pretplaćuje „Sokolski glasnik“.

Ako bi se sva bratska društva podela za ovim lepim primerom, ako bi svaki brat i sestra, sokolski pripadnik, pravilno uočili krupan značaj i važnost sokolske štampe u današnjim vremenima, „Sokolski glasnik“ bi bio najjači list u zemlji, jer bi mu 300.000 sokola i sokolice dali široke materijalne mogućnosti, da daje sokolsku lektiru i sadržajnu i obimnu. — A šta bi to značilo imati jedan veliki list, koji bi na taj način mogao da izlazi i dvaput nedeljno, pa možda i svaki dan, a koji bi sva naša pitanja tretirao u nepartijskom, neprofiterskom i opštenarodnom sokolskom duhu, to nije teško proceniti!

Taj cilj nije nedostiživ i sa radošću konstatujemo, da mu se približujemo!

O „Sokolskom Glasniku“

„Soko na Jadranu“, organ sokolskih župa Split, Sušak—Rijeka i Šibenik—Zadar, objavljuje u poslednjem broju članak o važnosti sokolske štampe, u kome između ostalog kaže:

„Sokolskom Glasniku“ je uspelo u veliko da u našu sokolsku štampu, do tada suvo- parnu i jednoličnu, unese nov duh, pod novim urednikom. On je u mrtvilo naše sokolske štampe uistinu unio novi, pomlađeni život, spojio nas sa svetom i događajima koji se oko nas odigravaju, a što treba naročito podcrtati, vodi nas u široki slovenski svet koji smo mi do sada uglavnom promatrali pod isključivo sokolskim očalima. Na taj život oko nas gleda on ne samo dosadanjim pogledima jednog redaktora koji oko sebe vidi samo sokolstvo, nego i pogledom jednog kulturnog radnika, velikog znanja i spre- me, širokog horizonta, zdravog kriterija i velikog patriotizma, što sve zna vješto primeniti u tretiranju svih pitanja, koji zasijecaju u naš nacionalno - sokolski i kulturni život.

Ništa neobično, da „SOKOLSKI GLASNIK“ svakim danom krči sve više put ne samo me-

du sokolsko članstvo nego i u sredinu nama prijateljski raspoloženu, i oni svi živom simpatijom prate njegovo pisanje. A svratio je već davno na se i pažnju naših protivnika, koji prirodno da se češće na nj obaraju, na što im on svakiput odgovara punom odlučnošću, spremom, gvozdenom logikom i objektivnošću. U istini smijemo biti ponosni na naš „SOKOLSKI GLASNIK“!

Гласови штампе

Сплитски „Народни лист“, у уводном чланку последњег броја пише о једнодушности у нашој земљи, па каже:

„Имамо пун и јак осјећај, да је наступио час, да се све заталаса, да цијелом земљом одјекује као вјечни рефрен, да сви хоћемо, да сви тражимо Југославију, као једини залог живота и опстанка свих Срба, Хрвата и Словенаца. Ова је мисао у свима. Сва су наша досадања трвења и размимоилажења била наше унутрашње обитељске задјевице, што их у сваком часу потребе можемо с лакоћом и с весељем да напустимо пред питањем општег народног живота и одржања. Ове клице вријења су доказом да смо они исти који смо били у свјетском рату, да нам је исти циљ и жеља, која је била и у оном рату, а то је да будемо једно, да останемо једно и у једној јединој држави и то у овој нашој Југославији. Онда нас је та ријеч окупила у једну државу, а сада час та ријеч има задржати у тој истој држави.“

И „Сријемски Хрват“, орган ХСС, који излази у Вуковару, пише у једном од прошлих бројева:

„Хрвати не желе, да се изгубе у некој несловенској завојевачкој држави. Већ прије Срба и више него Срби, хоће Хрвати велику Југословенску државу. Они желе, да у Југославији буду на равној нози са Србима. Хрвати нису сепаратисти, они траже једнакост у великој Југославији, итд.“

РОДОЉУБИВА РЕЧ ЦРНЕ ГОРЕ

Родољубива удружења у Подгорици, у Црној Гори, и то: Удружење резервних официра и ратника, Соколско друштво, Удружење инвалида, Удружење добровољаца, Удружење четника и Народна одбрана, на поводом овогодишњег Видовдана, један проглас на Црногорце, у коме осуђују сваку неслогу и свако сијање дефетизма и разорности међу нашим народом. Проглас завршава:

„ЦРНОГОРЦИ! будимо спремни за сваку еоентуалност. Никада до сада није ова земља требала више ослонаца у слогу и снагу свога народа него сада. Збијмо се чврсто у непоборне редове око нашег љубљеног Краља и југословенске заставе. НЕКА НАМ СЛОГА БУДЕ ГРУДОБРАНА, ЧУВАМО ЈУГОСЛАВИЈУ.“

Zanimljivosti iz doma i sveta

Čitav svet očekuje kako će se razvijati od sada ratni sukob između Velike Britanije sa jedne strane, te Nemačke i Italije sa druge strane. Nemačka, a pogotovo italijanska štampa, već petnaestak dana, od primirja u Francuskoj, iz dana u dan najavljuju neminovnu i vrlo skorbu navalu na Veliku Britaniju, a engleska štampa, kao i merodavne ličnosti izjavljuju, da oni takođe očekuju taj napadaj i da su spremni da ga suzbiju. Bilo je doduše i glasova, većinom iz neutralne štampe, koji su tvrdili, da do te navale neće uopšte doći, jer da se već ispituje teren za mir između Engleske i sila osovine. Izjave najmerodavnijih engleskih državnika, a pogotovo g. Čemberlena, kome se najviše pripisivala sklonost za mirom, demantovale su odlučno te glasove, a pojedini engleski listovi uzimaju čak borbenu stav i tvrde, da sile osovine odlažu navalu na Englesku zato, što je ta navala skopčana sa velikim rizikom, i što znaju, da je Velika Britanija spremna na sve eventualnosti. „Daily Telegraph“ piše čak, da postoji mogućnost, da Nemačka, umesto iskrcavanja u Engleskoj, pokuša navalu na Iran i Irak, da se domogne glavnih izvora nafte, jer je, po mišljenju engleskih listova, problem petroleja danas najteži za Nemačku, a za jednu akciju protiv Engleske nužne su velike količine nafte.

Izgleda, međutim, da je mnogo verovatnije, da će do navale na Englesku ipak doći; samo je pitanje, da li će se ta navala ograničiti samo na britanska ostrva, ili će se istodobno doći i do velike akcije protiv Gibraltara i Sueza, te protiv britanskih kolonija u Africi. Italijanska štampa najavljuje i ovu drugu mogućnost, a uvaženi italijanski listovi, kao što je na pr. „Relazioni Internazionali“ pišu, da će rat biti još vrlo težak i da su sile osovine spremne, da ga vode, ako treba i više godina.

U vezi sa nastavkom rata između Velike Britanije i sila osovine, još uvek je nejasno, šta će biti sa francuskom ratnom flotom i sa francuskim kolonijama, i kako će se držati Francuzi, koji se nalaze izvan otadžbine. Javilo se, doduše, da je komandant francuske vojske u Siriji izjavio, da neprijateljstva smatra obustavljenim, što važi i za zapovednika francuskih četa u Maroku; ali iz Londona uveravaju, da je držanje francuskih vojnih snaga u kolonijama još ipak nejasno. Šef francuskog odbora u inozemstvu, general de Gol, se nada da će za sebe predobiti znatan broj francuskih kolonijalnih snaga, a pred nekoliko dana je izjavio, da je veći broj francuskih ratnih lada prešao u britansku luku, pod zapovedništvom vice - admirala Museliera, te da je odlučio da nastavi borbu. Međutim, to nije potvrđeno. Iz istog izvora se javlja, da Francuzi koji žive u inozemstvu, sve više prilaze generalu De Golu, koji u Engleskoj formira francuske dobrovoljačke legije. Ali najveća je pažnja posvećena ipak držanju francuske flote, jer je to od najveće važnosti za odnos sila u Sredozemnom moru.

Danas francuska flota raspolaže sa dva najveća linijska broda na svetu: „Dunkerque“ i „Strasbourg“, sa 6 modernih drednota, 19 krstarica, 32 kontra-torpiljera, 41 torpiljer i 76 podmornica. Sem toga, veliki je broj eskadrila, hidroaviona i matičnih brodova za avione. U svemu francu-

ska flota ima danas tonažu od oko 600.000 tona. Od toga je najveći deo izgrađen posle rata i predstavlja sintezu nove pomorske tehnike.

Povodom sovjetske akcije u Rumuniji, sofijski list „Utro“ objavljuje izveštaj američke agencije „Boston“, u kome se kaže, da će Sovjetska Rusija tražiti kontrolu svih rumunskih dunavskih pristaništa, kao i kontrolu proizvodnje duhana. Sem toga će Rumunija dozvoliti Sovjetskom Savezu, da postavi svog komesara pri ministarstvu trgovine, koji će pratiti produkciju petroleja i izvoz nafte za inozemstvo. Londonski „Times“ misli takođe, da će Rusija tražiti veću količinu rumunskog petroleja za sebe, naročito sada, kada je, uvođenjem novog radnog vremena, u veliko povećana potrošnja nafte u ruskoj industriji. Engleski list misli, da će zbog toga doći do konkurencije između Nemačke i Sovjeta, pogotovo zato, što je problem nafte veoma važan za Nemačku.

Iz Londona se javlja, da je u Njujork stigao predstavnik britanskog ministarstva avijacije, Harold James, koji je izjavio da će fabrike aviona u Severoameričkoj Uniji moći doskora liferovati Velikoj Britaniji 5.000 aviona mesečno, dok naprotiv Nemačka izrađuje danas 2.000 aviona prve linije mesečno. — Engleski listovi javljaju, da se 38 indijskih knezova ponudilo britanskom kralju, da će kupiti veliki broj gotovih aviona u Americi i pokloniti ih engleskom ministarstvu avijacije. Pošto se radi o gotovim avionima, oni će što pre biti poslani u Englesku.

Prema vestima iz Londona, u Indiji će se podići nove fabrike oružja i municije, za koje je britanska vlada odredila kredit od 500 miliona dinara. Te fabrike će izrađivati sve vrste topova, lakih mitraljeza, različitih mina itd. Istodobno se javlja, da su u Australiji sva brodogradilišta zaposlena u prvom redu izgradnjom ratnih brodova za britansku flotu, te da rade bez prekida, i danju i noću.

Хусов дан

Сутра, 6 јула, прославља чешки народ 525-тогодишњицу смрти једног од својих навећих синова и бораца за правду и истину, Јана Хуса. Ове године та прослава неће бити јавна, ни запажена, али ће бити у толико дубља, јер Хусов споменик у Прагу готово сваког дана осване окићен цвећем, даром скромних, али пуних вере људи.

Хус се је истакао као народни будитељ и творац прве чешке граматике. Он је упростио чешки пропис и написао прву чешку расправу о наследном праву, у којој брани малог човека пред свемоћним феудалцима и свештеницима, који су се у то доба обогаћивали често, и на рачун наследника. Сав овај рад доноси му непријатеље, па је бачена анатема на њега и он одлази из Прага у народ. Да би одбранио своје учење, сарађено на правичности и Светом писму, Хус одлази у Констанцу, пошто му је од цара осигуран повратак. Без обзира на ово, Хус буде бачен у тамницу и спаљен на ломачи, као јеретик, пошто је одбио да се свечано одрекне своје науке. Затим долази до

праве крсташке војне противу Чеха. „Крсташ“, којима је у првом реду био циљ да поробе чешки народ, а не да га спасу од „јереси“, били су јуначки одбијани од стране слабо наоружаних, али јуначких Чеха, којима је на челу стајао велики војсковођа, Јан Жижка.

У свим тешким тренутцима своје историје чешки се народ сечао свог великог народног мученика. Он постаје симбол и дејне борбе, коју је чешки народ увек водио противу нездраво тумачених и злоупотређаваних идеологија, симбол борца, који се ни у ком случају не одриче својих начела, која воде ка сазнању правде и успостављању слободе уверења и мишљења. 1915 године, приликом прославе петстогодишњице смрти Јана Хуса, када су у Аустрији све те прославе биле забрањене, Масарик је у Женеви указао целом свету на Хусове заслуге по човечанство, јер је он први, а заједно с њим и цео народ, узео у одбрану слободу човекове савести и тражио да се вера не злоупотређава као средство заробљавања. Као дубоки хришћанин, Хус је оставио следећи аманет чешком народу, који је пред своју смрт написао:

„Такође Вас молим, да један другог љубите, да не дате да буду добри људи тлачени насиљем, и да сваком правду желите.“

J. B.

Sokolski pesnici

PJEVALA JE ŠEVA

Pjevala je ševa
pjesmicu umilnu
pjevala je suncu
što u sjaju sinu.

I rumenoj zori
što u jutro rudl.
I u srcu nadu,
novu sreću budi.

I potoku malom
što protiče tuda
natapujuć Zemlju
što nam rodna gruda.

I šarenu cvijetu
Najljepšemu daru,
ljudskom pokoljenju
na božjem oltaru.

I izvoru bistrom
ljubavi i sloge
koji od zla do sad
spasio je mnoge!

I životnom dahu
koji dušu diže,
tamo gdje se rijetko
bez stradanja stiže.

Pjevala je braći
pjesmu bratske sloge,
da izbjegn timer
i čemere mnoge.

Pjevala je ševa
pjesmicu umilnu
Spasitelju našem
i Božijem sinu:

„Ljubite se braćo,
koji davno reče, —
to je tajna mira
i vječite sreće...“

Z. CVJETKOVIĆ, Kistanje

Sadržina sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“

Glasiło sokolstva u Ljubljani, u broju od 28 juna, donosi ovaj sadržaj: Sokolsko vidovdansko apostolstvo, uvodni članak; — Tjedenski pregled (Vsi v eno fronto); — Iz ljubljanskega sokolskega zbora; — Petdeset let Celjskega Sokola; — Celje, pesma od E. L. Gangla; — Razvoj ženske telovadbe pre celjskem Sokolu, Mimica Lojkova; — Proste panoge v Celjskem Sokolu; — Pismo iz Praga. — Vesti iz Saveza SKJ. i iz društava i četa.

„VESTNIK SOKOLSKKE ŽUPE CELJE“

Primili smo broj 6 toga lista, sa ovim sadržajem: „Na zbrano občinstvo je napravil dogodek najgloblji vtis“; — Duh naroda je trden ščit; — Na straži!; D. M.: Najsjajnejši dokaz prave vere je čista in dobrotvorna ljubezen; — Tehnički del: Rebernik Drago; — „Naprej zastave slave...“; — Objave; — Mi mladi; — Drugi vsesokolski zlet v Beogradu; — Sokolski tisk.

„SOKO NA JADRANU“

Glasiło Sokolskih župa Split, Šibenik—Zadar, Sušak—Rijeka u broju 6 za juni mesec donosi ovaj sadržaj: Heja: Duh Vidovdana; — S. V.: 80-godišnjica dr. Lazara Cara; — Nešto iz prošlosti Sokolskog društva u Splitu; — S. V.: Higijenska vrijednost prirodne i vještačke vježbe (Nastavak); — Šaljivi kut; — Vijesti iz župe Split; — Razne vijesti.

„NAŠA RADOST“

List jugoslovenske sokolske dece. Primili smo broj 9 toga lista sa ovim sadržajem: Mati; — Rastanak, Frano Katarinić; — Vodne bombe in morske mine, nevarno orožje; — Ježeye nezgode; — Šaljive priče; — Ide leto (pesma): J. Mrežnički; — Nestašna curica i princeza; — Svuda je lepo, a kod kuće najljepše; — Budalasti sin; — U začaranom gradu; — Lov na velike živali; — Poredni pastir Marko: Slavko Hotko; — Zanimljivosti i rebusi. — Sa prilogom „Za naše mališane“.

БРАЋИ СОКОЛИМА-ПЧЕЛАРИМА

За израду вештачког саћа или куповину истог, обратити се соколској жупи Мостар.

У Савезу има још комплета „Прве југословенске пчеларске дописне школе“, који се могу добити по цени коштања 50.— дин. комплет (свих 10 свезака). Исто тако има и шаблона са упућствима за израду модерних кошница (Дадон-Блат) који стају 16.— дин.

За ово време
потребна Вам је
sigurna
nepromočiva
OBUĆA
dobijete ju
jedino
kod
ČIZMARŠKE ZADRUGE
„Žiri“
Dobrinjska 14 kod Dvora

Kako ćemo osnovati tamburaški orkestar

U vezi članka „Kako se osniva sokolski orkestar“, objavljenog u „Sokolskom Glasniku“, br. 45, primio sam mnogo zahvalnica i pisama od naših četa i društava. Većina naših četa, želela bi osnovati tamburaški orkestar za to, jer osnivanje tamburaškog orkestra, staje malo truda i malo novaca, a ipak može zadovoljiti sve potrebe čete ili društva, kao duvački, gudački ili makakav drugi orkestar. Dobro uvežban tamburaški orkestar, može svirati ne samo narodne pesme, nego i koračnice, predigre, valcere, moderne igre, sokolske vježbe itd.

Za osnivanje tamburaškog orkestra, dovoljno je i sedam članova. Tamburaški orkestar, koji slušate skoro svakodnevno iz beogradske radiostanice, sastoji se svega iz 7 ili 8 članova, a sami ste se uverili, da ovakav dobro uvežban tamburaški orkestar, može izvoditi ne samo narodne pesme nego i najteže muzičke tvorevine.

Većina bratskih četa boji se osnovati tamburaški orkestar, zbog toga, što nema stručno lice za poučavanje u ovim instrumentima. Međutim taj strah je neosnovan, jer firma Frajt, Beograd, Kralja Aleksandra br. 9, izdaje ovih dana „Prvu jugoslovensku školu za tamburaške instrumente, sremsko-bačkog sistema“. Ova škola, napisana je naročito za naše sokolske seoske čete, odnosno za početnike i samouke. Iz ove škole može, sa malo čvste volje, naučiti notalno sviranje na tamburaškom instrumentu i onaj, koji nema o muzici ni pojma, a kamoli onaj, koji ima muzički sluh i volju.

Tamburaške instrumente možete dobiti kod te iste firme, ili u Zagrebu (Dalmatinska ulica) kod majstora, g. Stjepušina.

Za potpun tamburaški orkestar, potrebni su ovi instrumenti: prim, primterc, basprim, basprimterc, kontra, čelo i bas. Sve muzičke potrepštine: note, škole i instrumente kupujte samo kod bratskih sokolskih firmi, a ne kod onih koji za vaš novac šire u našoj zemlji antislovensku i antisokolsku propagandu, i koje vas vame pomoću šarenih cenovnika i blistavih reklama.

Nikad nije dockan. Zato ne oklevajte, potrudite se, da u vašoj četi — društvu, osnujete svoj orkestar, koji bi ulepšavao vaše priredbe. Ako vam nije nešto jasno u pogledu osnivanja makakvog orkestra, moj savet košta svega poštan. marku, koju priložite u prismu za odgovor.

Ladislav Šoula
organizator sokolskih
orkestara, Beograd,
Vojvode Stepe 252

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских
часовника за руку
и цеп, златног на-
кита, кристала, сре-
бра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду
клинаца и значака